

Nowe inicjatory foto~~polimeryzacji~~ indukowanej dwufotonowo

Muhammad Rashid Nazir

Abstrakt

Polimeryzacja od przeszło stu lat odgrywa jedną z kluczowych ról w naszej cywilizacji. W ciągu ostatniej dekady duże nadzieje wiąże się z nową jej odmianą tzw. polimeryzacją dwufotonową. Opiera się ona na nieliniowym zjawisku optycznym zwanym absorpcją dwufotonową, która polega na symultanicznej absorpcji dwóch fotonów. Tak fotoinicjowana polimeryzacja pozwala na uzyskanie obiektów o precyzyjnie zdefiniowanym kształcie z rozdzielczością poniżej 100 nm. Problemem jest jednak szybkość takiej polimeryzacji, która zależy od iloczynu przekroju czynnego na absorpcję dwufotonową (σ_2) oraz zdolności do inicjowania polimeryzacji rodnikowej. Większość stosowanych powszechnie inicjatorów ma bardzo niski σ_2 . Celem tej pracy było zaprojektowanie oraz synteza nowej generacji inicjatorów polimeryzacji dwufotonowej posiadających jednocześnie następujące cechy: wysoki σ_2 , wysoka zdolność inicjowania polimeryzacji oraz bardzo dobra rozpuszczalność w monomerze. W tym kontekście zaprojektowano kilka grup związków.

W pierwszej części pracy opracowano metodę syntezy acylowanych tlenków fosfin posiadających strukturę typu donor-akceptor (*ang. push-pull*). Wykorzystano tu fakt, że grupa -CO-PO- jest jednocześnie znanym elementem strukturalnym odpowiadającym za powstawanie wolnych rodników oraz bardzo silnym akceptorem elektronów. Nowa, dwuetapowa synteza z aldehydów aromatycznych okazała się dość efektywna, a za pomocą uzyskanych związków udało się wytworzyć struktury używając lasera o długości fali 800 nm (Heraklion, Grecja). W następnej fazie pracy skupiono się na uzyskaniu α,β -nienasyconych ketonów posiadających długie łańcuchy alkilowe. Dodatkowo, zastosowano jednostki kumaryn, które, gdy posiadają podstawniki w pozycji 7, mają bardzo spolaryzowaną strukturę. Serię α,β -nienasyconych ketonów zawierających jednostki kumaryny przebadano dokładnie pod kątem zarówno liniowych (Warszawa) jak i nieliniowych właściwości optycznych. Okazały się one doskonałymi inicjatorami polimeryzacji (Heraklion, Grecja). W kolejnej fazie pracy zaprojektowano i zsyntetyzowano bardziej zaawansowane strukturalne α,β -nienasycone ketony. Zawierały one jednostki 6-dialkiloaminobenzofuranowe i jeszcze bardziej spolaryzowane. W tej chwili są one w fazie badań fizykochemicznych. Przedstawione też będą próby uzyskania α -hydroksyketonów i tioksantenonów.

